

Да ли се сећате оних агресивних и квазимотивишућих спотова с почетка прошле деценије када смо, на сличан начин као данас Нолетом, били колективно опчињени успесима наших кошаркаша? „Европо настави да тренираш – европско првенство се одржава сваке две године“ („Нека ти се придружи и остатак планете“.) Добро дошли у земљу кошарке“ итд. Још увек ме обузме стид када се сетим тог хвалисања и епског лупетања о „Србима који се рађају са кошаркашком лоптом у генима“. Нећу да кажем да је само то бахаћење био разлог оног тешког кошаркашког сурвавања које је ускоро уследило, када нас годинама нигде није било и када су нам меру узимали сви редом, од Нигерије до Анголе. Не кажем ни да је био најважнији – било је ту и доста других, мање „метафизичких“ фактора и утицаја, од смене генерација, па до клановских сукоба и политичког мешетарења. Али сам апсолутно сигуран да је и ово о чему говорим итекако имало негативног морално-психолошког ефекта.

Надам се да је јасно због чега баш сада подсећам на ове неславне епизоде из наше славне кошаркашке традиције. И надам се да је јасно да то говорим због актуелне националне еуфорије поводом вансеријског успеха Новака Ђоковића, али и да при томе на уму имам неке много важније и озбиљније ствари.

Драго ми је због Новака, као и због свих оних младих (а богме и неких старијих) који су спонтано похрлили на улице српских градова да искористе прилику за мало демонстрирања националног и колективног радовања. При томе, Ноле није само одличан ударач тениске лоптице, него је очигледно фин и пристојан момак, са здравим ставом према животу, слави, победама и поразима. Од њега бисмо много и многи могли научити понешто и о односу према држави, нацији, духовности и традицији. Имао је и он разлога да буде незадовољан и да се – попут многих – пита „шта је то ова држава учинила за мене“, да узме неки атрактивнији пасош и да „запали одавде“. Могао је, али није. Вероватно би и тада био веома добар играч и шампион. Али готово сигурно не оволики колики је постао. И мислим да је тога негде и он сам свестан.

Плени његов здрави, ненаметљиви патриотизам, који не вришти и не провоцира, као и његово искрено родољубље, без патетике, које у тренуцима највећег славља и личног трујумфа нађе начина да у стандардну тениску мантру приликом проглашења победника и набрајање израза захвалности организатору, породици, публици, спонзорима и волонтерима дискретно убаци и „моји навијачи“, „моја земља“, „мој народ“. Као што рекох, то је значајно више него што је уобичајено за прилике и праксу у том прилично

монденском и анационалном спорту какав је тенис, али и за нијансу мање него што би можда неки у Србији волели да чују. Дакле, таман.

Али страшно је занимљиво и веома поучно што чак и тај и такав у Новак – не улазим у тениске укусе, сервисе, волеје, бекенде и форхенде – дакле, што је чак и тај и такав Ђоковић, наглашено симпатичан, духовит, дружељубив, отворен и спреман за шалу на свој и туђи рачун, веома често суочен са врло нетипичним и „нетениским“ изливима антипатије и анимозитета. Да је у питању фудбалска публика, па и да разумемо. Као и то да су у питању само локална унутарбалканска (српско-хрватска) разрачунавања, као што се у последње време редовно дешава на турниру у Мелбурну. Али како другачије сем ванспортским разлозима и негативним стереотипима разумети готово непријатељски и примитиван третман Ђоковића од стране доброг дела публике у Њујорку на отвореном првенству САД?

Наши дужебрижнички медији су то пре неку годину неуверљиво покушали објаснити тиме што је Ноле елиминисао њиховог домаћег фаворита Ендија Родика. Али како онда схватити да публика у Вимблдону тако наглашено навија за некога ко је непосредно пре тога избацио Мареја, најбољег британског играча и Нолетовог одличног пријатеља?

Не треба се заваравати. Пажљивији посматрачи су то могли да примете већ неколико година и, уз часне изузетке, то се понавља такоређи из турнира у турнир. Из различитих разлога, међутим, ни Новак ни наши медији то не потенцирају и о томе не желе много да говоре. Ноле, разумљиво, зато да не би „доливао уље на ватру“. А српски медији вероватно зато да би се од овдашње јавности што више прикрило какво је стварно мишљење тамошње јавности и елите о Србији и Србима и колико су деценијски напори српских власти да у том погледу нешто промене били јалови и јадни.

Дакле, пошто је Ноле готово беспрекоран (искрено говорећи, мени једино није симпатично оно стењање, али времена су се променила и то – изузев Федерера – сада упражњавају практично сви водећи тенисери), очито је да највећи део анимозитета са којим се Ђоковић суочава долази из негативног односа не према њему лично, него према његовом пореклу и земљи из које потиче. И које се не одриче.

Треба већ једном схватити да крст који нам је као народу и држави натоварен током последње две деценије нећемо лако скинути. То „поправљање имица у свету“ (при чему се под „светом“ увек мисли и подразумева првенствено „запад“), које као да је себи

опсесивно и мазохистички у задатак ставила актуелна српска власт, нећемо постићи никаквим резолуцијама и извињењима, нити изручењима комплетног државног и војног врха – па чак ни бриљантним успесима Новака Ђоковића, ватерполиста, кошаркаша и других спортиста. А још мање, односно теже ће се та стигма скинути снисходљивошћу према креаторима таквих стереотипа и одрицањем од себе и својих интереса.

Зато увек треба радити свој посао најбоље што се може у датим околностима и, истовремено, ни због каквог „света“ не одустајати од онога што јесмо, чему стремимо и што су нам легитимни интереси. Можда због тога на крају нећемо бити више вољени него што јесмо. Али ће нас свакако више поштовати. Као што данас – волели га или не – и у Њујорку и у Лондону морају поштовати Нолета.

При томе је, наравно, згодно али не и неопходно да се буде баш „најбољи на свету“. Али је зато апсолутно неопходно бити свој, имати став и сачувати достојанство и самопоштовање. Илузорно је очекивати, али било би лепо када би се макар нешто од тога могло мало прелити на оне који ће се ових дана гурати и из све снаге упињати да буду што ближе Нолету.